

FOLKETINGET

Åben høring om opioidder

Retsudvalget

3. april 2024, 1-133 Christiansborg

FOLKETINGET

Dr. Chad Brummett

Bert N. LaDu Professor of Anesthesiology,
University of Michigan, USA

Åben høring om opioider
Retsudvalget

FOLKETINGET

Åben høring om opioidider

Retsudvalget

3. april 2024, 1-133 Christiansborg

FOLKETINGET

Peter Hummelgaard

Justitsminister

Åben høring om opioider
Retsudvalget

FOLKETINGET

Frederik Paaske

Specialanklager, Anklagemyndigheden i Viborg

Åben høring om opioider
Retsudvalget

ANKLAGEMYNDIGHEDEN

Ulovlige lægemidler

Særligt om opioider og straffastsættelsen

Hvornår er der tale om ulovlige stoffer?

Udgangspunktet

- Psykoaktive stoffer, der påvirker adfærd og væremåde, er som andre kemiske stoffer som udgangspunkt ikke ulovlige. I stedet er bestemte stoffer med særlig risiko gjort ulovlige.

Kontrollerede stoffer (liste-systemet)

- Bekendtgørelse om euforiserende stoffer indeholder lister over de stoffer, som er reguleret.
- **Liste A:** Stoffer der ikke må forefindes her i landet (heroin*, opium mv.).
- **Liste B, D, og E:** Stoffer der udelukkende må anvendes medicinsk eller videnskabeligt (morfin, fentanyl, kokain, amfetamin, oxycodon, tramadol, benzodiazepiner mv.).
- **Liste C:** Stoffer der kun er forbudt i utilberedt stand, men ikke i færdige farmaceutiske præparater (Kodein mv.).
- Ind- og udførsel, salg, køb, udlevering, modtagelse, dyrkning, fremstilling, forarbejdning og besiddelse af de kontrollerede stoffer må kun finde sted i overensstemmelse med bekendtgørelsens regler.

Lægeordineret (recept-reglerne) ¹

Hvilke kontrollerede stoffer taler vi om?

Typer af lægemidler

Misbrug af lægemidler er ikke et nyt fænomen

- 1970'erne: »*designer drugs*«, *pakistanske morfinpiller* ("paki-piller")¹
- 1980'-90'erne: »*legal highs*«
- 2000'erne: »*Nye Psykoaktive Stoffer*« ("NPS")

Stærke smertestillende lægemidler (opioider)

- Naturlige opiater: *heroin*, *morfin*, *kodein*.
- Semi-syntetiske opioider: *oxycodon*, *brorphin* (pr. 12/3-21), *isotonitazen mv.*
- Syntetiske opioider: *fentanyl*, *tramadol* (pr. 8/4-22), *metadon*, *dolol mv.*

Øvrige lægemidler (ikke-opioider)

- Beroligende/bedøvende: *ketamin*, *benzodiazepiner*, *diazepam*, *clonazepam*, *bromazepam*, *bromazolam* (pr. 12/2-23), *xanax*, *stesolid*, *valium*, *rivotril*, *flunipam*, *rohypnol mv.*
- Centralstimulerende: *ritalin mv.*

Hvordan fastsættes straffen for stoffer?

Strafudmåling

Art

- Sammenhængen mellem forskellige stofarter (farlighed, afhængighed, profit, prævention).
- Konkrete styrke er ikke afgørende.¹

Mængde

- Eget forbrug eller videreoverdragelse.²
- Afgrænsning mellem lov om euforiserende stoffer og straffelovens § 191.³
- Handel med små mængder hård narkotika.⁴

Konkrete omstændigheder

- Rolle⁶: *bagmand, indsmugling, fremstilling, salg, kurer, opbevaring mv.*
- Særlige steder⁵: *arresthuse og fængsler, nattelivet, festivaler og andre steder, hvor der opholder sig unge mv.*
- Personlige forhold: *tidligere straffet mv.*

Afgrænsning mellem eget forbrug og videreoverdragelse ²	
Kokain / Heroin / Methamfetamin / Morfinbase	0,2 gram
Amfetamin / Ketamin	0,5 gram
Ecstasy / MDMA	1-2 stk.
Råopium	1,0 gram
Stærkt smertestillende lægemidler (øvrige opioider)	5 stk.
Andre lægemidler (øvrige ikke-opioider)	10 stk.
Hash	10 gram
Marihuana	50 gram
Khat	3 kilo

Strafferammerne	
Lov om euforiserende stoffer § 3, <u>stk. 1</u>	Bøde eller fængsel indtil 2 år
Lov om euforiserende stoffer § 3, <u>stk. 2</u>	Skærpet udmåling
Straffelovens § 191, stk. 1, <u>1. pkt.</u>	Fængsel indtil 10 år
Straffelovens § 191, stk. 1, <u>2. pkt.</u>	Fængsel indtil 16 år
Straffelovens § 88, stk. 1, 2. pkt.	Fængsel indtil 20 år

Afgrænsning mellem lov om euforiserende stoffer og straffeloven ³	
Kokain / Heroin (opioid) / Methamfetamin	25 gram
Amfetamin / Ketamin	50 gram
Ecstasy / MDMA	150-200 stk. (40-50 gram)
Morfinbase (opioid)	100 gram
Råopium (opioid)	500 gram
Stærkt smertestillende lægemidler (øvrige opioider)	3.000 stk.
Andre lægemidler (øvrige ikke-opioider)	5.000 stk.
Hash	10 kilo
Marihuana	10-15 kilo
Khat	500 kilo

Eksempler på straffens fastsættelse

Strafudmåling

Eget forbrug (konkret bevisbedømmelse):

KOKAIN / HEROIN / AMFETAMIN	
0 - 0,9 gram	3.000 kr.
1 - 1,29 gram	6.000 kr.
3 - 4,9 gram	8.000 kr.
5,0 gram	Fængsel

ECSTASY	
0 - 3 stk.	3.000 kr.
4 - 11 stk.	6.000 kr.
12 - 19 stk.	8.000 kr.
20 stk.	Fængsel

HASH	
0 - 9,9 gram	2.000 kr.
10 - 49,9 gram	3.000 kr.
50 - 99,9 gram	5.000 kr.
100 gram	Fængsel

MORFIN TABLETTER (opioid)	
0 - 9 stk.	3.000 kr.
10 - 29 stk.	6.000 kr.
39 - 49 stk.	8.000 kr.
50 stk.	Fængsel

ØVRIGE LÆGEMIDLER (opioider og ikke-opioider)	
0 - 49 stk.	3.000 kr.
55 - 99 stk.	6.000 kr.
100 stk.	Fængsel

Som udg. pkt. kan alene indtil 0,2 g kokain/heroin, 0,5 g amfetamin, 2. stk. ecstasy, 10 g hash eller 5-10 lægemiddeltabletter anses for til eget brug. Bødetakster angår 1. gangstiltfælde. For 2. gangstiltfælde: +50 %. For 3. gangstiltfælde eller senere: +100%.

Videreoverdragelse (konkret bevisbedømmelse):

KOKAIN / HEROIN / METHAMFETAMIN	
0,20 - 0,30 gram	20 - 30 dage
0,30 - 0,80 gram	30 - 50 dage
0,80 - 1,5 gram	50 - 60 dage
1,5 - 3,0 gram	60 dage - 3 mdr.
3,0 - 10,0 gram	3 - 5 mdr.
25-40 gram	5 - 6 mdr. > § 191, stk. 1, 1. pkt.
50 - 90 gram	6 - 8 mdr.
100 gram	1 år
200 gram	1 ½ - 2 år
300 gram	2 - 2 ½ år
400 gram	2 ½ - 3 år
500 - 600 gram	3 - 3 ½ år
700 - 800 gram	3 ½ - 4 ½ år
900 gram	4 ½ - 5 år
1 kilo	5 år
1,3 - 1,5 kilo	5 ½ år > § 191, stk. 1, 2. pkt.
2 kilo	6 år

AMFETAMIN / KETAMIN	
0,5 - 1,5 gram	7-30 dage
1,5 - 3,0 gram	30-60 dage
3,0 - 10,0 gram	2-3 mdr.
10 - 40 gram	3-4 mdr.
50 - 60 gram	5-8 mdr. > § 191, stk. 1, 1. pkt.
100 gram	6-8 mdr.
200 gram	8-10 mdr.
300 gram	1 år
500 gram	1 ½ år
700 gram	2 år
1 kilo	3 år
1,5 kilo	4 år
2 kilo	5 år > § 191, stk. 1, 2. pkt.

ECSTASY / MDMA	
2 stk. / 0,5 g	7-30 dage
10 stk. / 2,5 g	60 dage
50 stk. / 12,5 g	3 mdr.
150-200 stk. / 40-50 g	3-4 mdr > § 191, stk. 1, 1. pkt.
300 stk. / 75 g	4-5 mdr.
500 stk. / 125 g	6-7 mdr.
700 stk. / 175 g	9 mdr.
1.000 stk. / 250 g	1 år
2.000 stk. / 500 g	1 ½ år
4.000 stk. / 1 kg	2 - 3 år
5.000 stk. / 1,25 kg	3 ½ år
8.000 stk. / 2 kg	5-6 år > § 191, stk. 1, 2. pkt.

HASH	
10-50 gram	7-20 dage
50-250 gram	20-30 dage (100 g = 30 dage)
250-800 gram	30-60 dage (500 g = 60 dage)
800-2500 gram	60 dage - 3 mdr. (1 kg = 3 mdr.)
2,5-3,5 kilo	3-4 mdr.
3,5-4 kilo	4-5 mdr.
4-5 kilo	5-6 mdr.
6-7 kilo	6-8 mdr.
7-9 kilo	8-10 mdr.
10 kilo	10 mdr.-1 år.
15 kilo	> § 191, stk. 1, 1. pkt.
20 kilo	1 år
30 kilo	1 ½ år

Salg af små mængder hårde stoffer på gadeplan (konkret bevisbedømmelse):

1. GANG	
1-2 handler	10 dage
3-4 handler	14-20 dage
5-10 handler	30-60 dage
11 handler eller derover	Min. 3 mdr.

2. GANG	
1-2 handler	30-60 dage
3 handler	3 mdr.
4 handler eller derover	Min. 4 mdr.

3. GANG ELLER SENERE	
1 handel	Min. 4 mdr.

1 handel heroin/kokain = 0,010 - 0,20 gram
1 handel amfetamin = 0,016 - 0,33 gram
1 handel ecstasy = 1-2 stk.

Relativt få domme om ulovlige lægemidler

Retspraksis

TfK.2002.258 Ø (30 stk. = 10 dg. bet.):

Salg af 6 nitrazepam og 24 stesolid tabletter. Der var tale om medicin, som tiltalte havde fået ordineret til sig selv. Straffet med 10 dages betinget.

TfK.2007.123 Ø (46. stk. = 7 dage)

Besiddelse af 46 rivotril tabletter til *eget brug* i fængsel. Straffet med 7 dages ubetinget.

TfK.2003.264 Ø (100 stk. = 10 dg. bet.): **OPIOID**

Besiddelse af 100 ketogan tabletter delvist med henblik på videresalg. Tabletterne var lægeordineret til tiltalte. Straffet med 10 dages betinget.

TfK.2022.140 Ø (290 stk. = 14 dg. bet.)

Forsøg på indførsel af 290 diazepam tabletter til *eget brug* ved bestilling via internettet. Straffet med 14 dages bet.

TfK.2012.249 Ø (240 stk. = 20 dg.):

Narkomans besiddelse af 239 flunipam tabletter med henblik på videreoverdragelse. Tidligere straffet med bøde for overtrædelse af lov om euforiserende stoffer. Straffet med 20 dages ubetinget.

FM.1999.56 Ø (700 stk. = 30 dg.):

Handel med 700 stesolid tabletter i periode, hvor tiltalte havde fået lægeordineret 2.800 stk. 30 dage.

U.2016.3136 Ø (3.300 stk. = 10 mdr.): **OPIOID**

Indførsel af 3.358 subutex tabletter indeholdende buprenorfin skjult i et køretøj med henblik på videreoverdragelse i Sverige. Forholdet anset for omfattet af straffelovens § 191, stk. 1, 1. pkt.

TfK.2004.43 V (13.800 stk. = ca. 1 år) **OPIOID**

52-årig idømt 4½ år for at have indført 13.838 metadon tabletter og ca. 5.000 ecstasy tabletter. Almindeligvis straffes mængden af ecstasy med ca. 3½ år, svarende til at straffen for metadon tabletter isoleret set var ca. 1 år.

FM 1994.63/2 V (23.000 stk. = 1½ år) **OPIOID**

Salg af 14.000 og medvirken til salg af 9.000 ketogan og metadon tabletter.

U.1968.864/2 Ø (30.000 stk. = 1½ år)

Indførsel af 30.000 preludin tabletter, hvoraf hovedparten var blevet solgt i Danmark og Sverige. Straffet med 1½ år.

U.2023.26 V (56.600 stk. = 3 år): **OPIOID**

32-årig havde henover en årerække indført 56.600 stk. oxycodon tabletter købt på recept i Tyskland i det væsentligste med henblik på videreoverdragelse. Landsretten fandt, at tabletterne som godkendt lægemiddel i den konkrete sag ikke kunne anses for omfattet af straffelovens § 191, stk. 1, 2. pkt. Straffet med 3 år.

FM 1992.31/2 V (57.400 = ca. 2 år 10 mdr.) **OPIOID**

Salg af 27.000 temgesic, 28.000 rophynol, 2.000 ketogan og 400 contalgin stjålet under fire indbrud i apoteker og et medicinalfirma. Straffet med 3½ år som fællesstraf med reststraf på ca. 8 mdr.

U.1978.158 H (82.000 stk. = Ca. 3 år):

Indsmugling af 82.000 morfin tabletter samt forsøg på at indsmugle 480 gram kokain straffet med 6 år, svarende til ca. 3 års fængsel for morfin tabletterne. Straffelovens § 191, stk. 1, 1. pkt. Medtalt blev for samme forhold idømt 8 år og forhold blev anset for omfattet af § 191, stk. 1, 2. pkt., jf. U.1978.155H.

TfK.2003.533/2 Ø (158.500 stk. = 3 ½ år)

Kurer havde indsmuglet 158.500 rohypnol tabletter med henblik på videreoverdragelse. Ved strafudmålingen blev der bl.a. lagt vægt på, at tabletter repræsenterede en værdi på ca. 3,8 mio. kr. ved omsætning på gadeplan, og tabletternes skadelige bivirkninger. Straffet med 3 ½ år.

U.2010.617 Ø (160.000 stk. = 2 år)

Indførsel af 160.000 stk. diazepam og 3.000 sildenafil i forbindelse med indrejse fra Thailand. Ved strafudmålingen blev der bl.a. lagt vægt på antallet, farligheden, tabletternes værdi på gadeplan og indsmuglingens professionelle karakter. Idømt 2 år.

TfK.2007.238 V (185.000 stk. = 3 år)

Kurer havde i forening med to medgerningsmænd indsmuglet 185.000 stk. Rohypnol og Flunitrazepam. Ved straffastsættelse blev der bl.a. lagt vægt på, at tiltalte havde deltaget i et betydeligt antal indsmuglinger som kurer og i enkelte tilfælde medvirket ved overdragelsen af tabletter til andre.

U.1980.287 Ø (184.000 stk. = 9 år) **OPIOID**

Modtagelse og videresalg af i alt 184.000 stk. morfinpiller over en årerække. Endvidere dømt for køb af 100 gram morfinchlorid. Strfl. § 191, stk. 1, 2. pkt.

U.1981.795 H (225.700 stk. = 10 år) **OPIOID**

Indførsel, salg samt forsøg herpå af 225.700 stk. morfinpiller. Strfl. § 191, stk. 1, 2. pkt.

AM2015.11.24 V (600.000 stk. = 6 år)

Fremstilling af 700.000 stk. benzodiazepiner med industriel pillepresse. Ved strafudmålingen blev der lagt vægt på mængden af piller, de tiltaltes roller, det professionelle tilsnit, og at de tidligere var straffet.

TfK.2024.47 Ø (739.000 stk. = 4 år)

Kurer havde i rustvogn indført 739.000 stk. benzodiazepiner. Landsretten lagde vægt på tiltaltes rolle som kurer, den meget store mængde piller, stoffets farlighed og indsmuglingens professionelle præg samt tabletternes betydelige værdi.

Nyeste domme om opioider

Kun få landsretsafgørelser:

- 1) TfK.2003.264 Ø (100 stk. ketogan = 10 dg. bet.).
- 2) U.2016.3136 Ø (3.300 stk. buprenorphin = 10 mdr.).
- 3) TfK.2004.43 V (13.800 stk. metadon = ca. 1 år).
- 4) U.2023.26 V (56.600 stk. oxycodon = 3 år).

Flere byretsafgørelser - bl.a. om tramadol - men forholdsvis uensartet:

- a) Retten på Frederiksbergs dom af 26. februar 2024 (8.800 stk. tramadol + benzodiazepiner = 4 mdr.).
- b) Retten i Aarhus dom af 26. september 2023 (10.270 stk. tramadol = 10 mdr.). **ANKET**
- c) Retten i Nykøbing Falster af 7. juni 2023 (14.000 stk. tramadol = 1½ år).
- d) Retten i Sønderborgs dom af 8. september 2023 (20.000 stk. tramadol = 8 mdr.).
- e) Retten i Sønderborgs dom af 27. juni 2023 (205.200 stk. tramadol = 3 år).
- f) Retten i Aarhus dom af 25. oktober 2023 (240.500 stk. tramadol = 3 år).
  - Byretten afviste at henføre under § 191, stk. 1, 2. pkt., med henvisning til U.2023.26 V.
- g) Retten i Svendborgs dom af 23. november 2010 (243.000 stk. benzodiazepiner = 3 ½ år)
  - Angår ikke opioider.

Sammenfattende om aktuelle straffniveauer

Vurdering

Mit bedste bud på det omtrentlige straffniveauer ved videreoverdragelse af ulovlige lægemidler (både opioider og ikke-opioider):

▪ 10-30 stk.:	7-10 dage	> Lov om euforiserende stoffer
▪ 50-200 stk.:	10-20 dage	
▪ 300-400 stk.:	30 dage	
▪ 500-800 stk.:	2-3 mdr.	
▪ 1.000-2.000 stk.:	5-6 mdr.	
▪ 3.000-5.000 stk.:	6 mdr. - 1 år	> Strfl. § 191, stk. 1, <u>1. pkt.</u>
▪ 10.000-20.000 stk.:	1½ år	
▪ 50.000-150.000 stk.:	2-3 år	> Strfl. § 191, stk. 1, <u>2. pkt.</u> ¹
▪ 500.000 stk.:	4-6 år	

Almindeligvis udmåles straffene således væsentligt hårdere end for hash, men lavere end for heroin, kokain, amfetamin eller ecstasy. Retspraksis er efter min opfattelse ikke helt tilstrækkelig omfangsrig og entydig til en klar eller mere detaljeret konklusion om straffniveaueret.

FOLKETINGET

Åben høring om opioidider

Retsudvalget

3. april 2024, 1-133 Christiansborg

FOLKETINGET

Maj Nygaard-Christensen

Lektor, Center for Rusmiddelforskning, Aarhus
Universitet

Åben høring om opioider
Retsudvalget

UNDERSØGELSE AF UNGES FORBRUG AF OPIOIDER I DANMARK

CENTER FOR RUSMIDDEFORSKNING
PSYKOLOGISK INSTITUT
AARHUS UNIVERSITET

2. APRIL 2024

MAJ NYGAARD-CHRISTENSEN
LEKTOR

BAGGRUND FOR UNDERSØGELSEN

- **Kvalitativ pilotundersøgelse** igangsat i september 2023, på baggrund af øget medie- og politisk fokus samt bekymringer fra fagprofessionelle
- Fokus på **unges vej ind i et forbrug af opioider**
- Bygger på interviews med **fagprofessionelle samt unge** i rusmiddelbehandling foretaget i 8 kommuner, med særlig fokus på 5 kommuner. Interviews med:
  - 29 fagprofessionelle
  - 19 unge (19-29 år)

BEKYMNINGER OM OPIOIDER

- Farligt stof 'forklædt' som medicin – konsekvenser for risikovurdering
- 'Det er jo bare en pille' – et lettilgængeligt stof
- 'Det er let at skjule' – er mindre synligt
- Variation i brug – bruges i mange forskellige sammenhænge

BEHANDLINGSMÆSSIGE UDFORDRINGER OG DILEMMAER I FOREBYGGELSE

- **Medicinske**

- Efterlyser vejledning til substitutionsbehandling af unge
- Sikre at der findes tilbud om medicinsk udtræning til de unge
- Vigtighed af samarbejde med egen læge

- **Sociale**

- Behandlingsmiljøer med voksne stofbrugere
- At tilrette et behandlingsforløb ind i et ungeliv

- **Forebyggelsesmæssige dilemmaer**

- Faglige diskussioner om, hvordan man bedst forebygger.
- Afvejning af oplysning om risici og ikke at bidrage til flertalsmisforståelser.

BRUG AF OPIOIDER BLANDT UNGE

- Fagprofessionelle beretter om en stigning inden for de sidste **3-4 år**
- Der ser ud til at være **aldersmæssige, sociale og geografiske forskelle** på omfang og karakter af forbruget – og dermed størrelsen af problemet.
- Behandlere beretter om en stigning blandt unge voksne. I forebyggelsesindsatser kendskab til enkelte unge og mindre grupper af unge, som bruger opioider. Viden om opioidbrug som et mere udbredt fænomen blandt helt unge er mest anekdotisk.
- Få eksempler på helt unge med behov for medicinsk behandling

VEJE IND I FORBRUG AF OPIOIDER

- **Unge med forudgående forbrug af rusmidler**
  - Tidlig debut med hash, opsøgende ift. omkring andre rusmidler (fx MDMA, kokain, amfetamin, benzodiazepiner)
  - For de fleste sker opioidbruget i et blandingsmisbrug
  - Primært tramadol og oxycontin
- **Øvrige sårbarhedsfaktorer**
  - Kontakt med system, udredningsforløb, rusmiddelbrug i familie
- **Skole/uddannelse**
  - Udfordringer ift. fastholdelse

KONSEKVENSER AF OPIOIDBRUG

- **Helbredsmæssige**
  - Hurtig udvikling af afhængighed
  - Tramadol → oxycontin
  - Kramper, indlæggelse
- **Økonomiske**
  - Stor økonomisk udfordring, gæld
- **Sociale**
  - Fra socialt til ensomt brug, en stigende isolation

DER ER BEHOV FOR ET BEDRE VIDENSGRUNDLAG

- **Spørgeskemaundersøgelser**
  - På forskellige typer ungdomsuddannelser og med geografisk variation.
- Gerne i kombination med **registerforskning**
  - Fx data om personer i behandling hvor opioider optræder.
- **Yderligere kvalitative undersøgelser**
  - Forbrugsmønstre, stofmarkeder, opioidbrug blandt forskellige grupper af unge samt betydningen af opioid-brug i en dansk kontekst

CENTER FOR RUSMIDDELFORSKNING
PSYKOLOGISK INSTITUT
AARHUS UNIVERSITET

FOLKETINGET

Morten Hesse

Lektor, Center for Rusmiddelforskning, Aarhus
Universitet

Åben høring om opioider
Retsudvalget

OPIOIDER – SKADER OG SITUATIONEN I DANMARK

CENTER FOR RUSMIDDELFORSKNING

AARHUS UNIVERSITET

FOLKETINGETS RETSUDVALGS HØRING
3. APRIL 2024

MORTEN HESSE
LEKTOR

HVAD ER OPIOIDER

- Opiater fra opiums valmuen: Heroin, opium, morfin, kodein
- Kunstige opioider: metadon, oxycontin, fentanyl, tramadol, buprenorphin
- Blokerer smerteoplevelse ved at blokere hjernens smerereceptorer
- Ingen forskel hvad angår farlighed!
- Piller, plastre, injektionsvæske...

AFHÆNGIGHED AF OPIOIDER

Langvarig (som fx cigaretter)

Fysisk

- tydelige, ubehagelige abstinenser
- tilvænning, så der kræves større og større doser

Psykisk

- Tankerne om opioider kører rundt i hovedet

RISICI

Dødelige overdoser

Psykiske bivirkninger ("ligegyldighed")

Pengeforbrug (større doser)

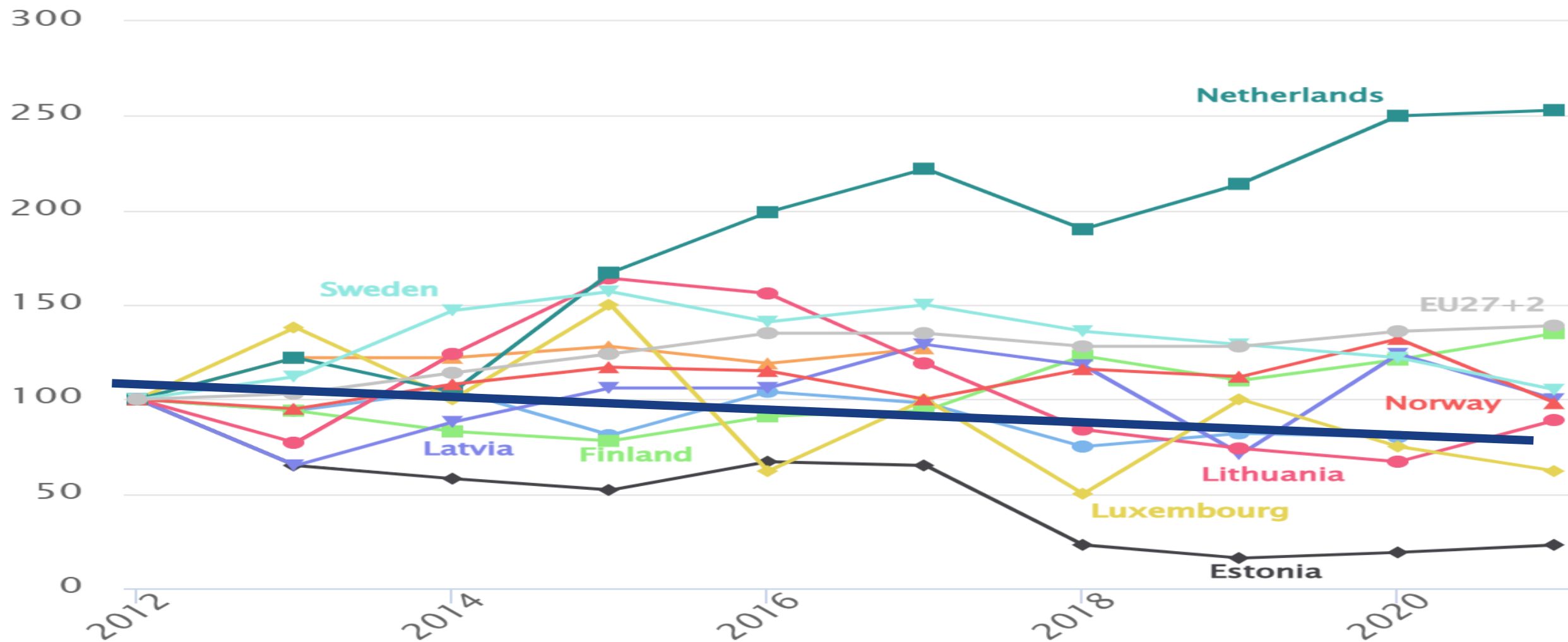
Indtagelsesmåder (især injektion)

DØDSFALD (EMCDDA, 2023)

- Indekseret ved 2012, så tallet for 2012 er 100
- Tal højere end 100 er stigninger sammenlignet med 2012, tal lavere end 100 er fald
- Stigningen fra sidste år er ikke med – men det kan være et tilfældigt udsving (indenfor de sidste 30 år)!

Indexed trends in the number of deaths in selected countries in the north of Europe, 2012–2021 (2012 = 100)

- Denmark
- Latvia
- Norway
- Estonia
- Lithuania
- Finland
- Luxembourg
- Ireland
- Netherlands
- Sweden
- EU27+2

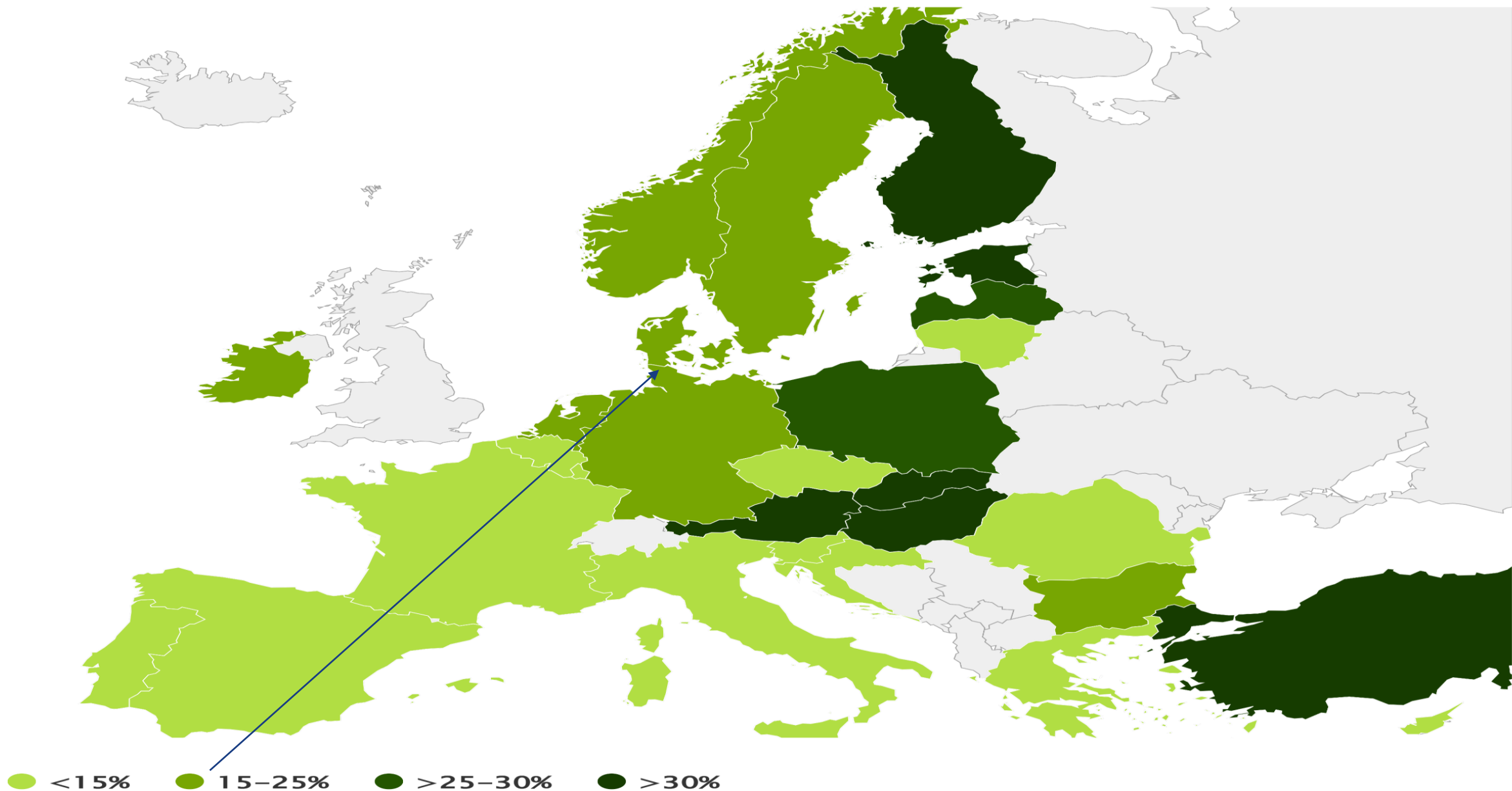
ANDEL UNGE BLANDT OVERDOSISDØDSFALD (EUROPA, NYESTE TILGÆNGELIGE DATA)

OBS: Tallene inkluderer ikke kun opioidrelaterede dødsfald

Proportion of drug-induced deaths among younger (under 30 years) people in the European Union, Norway and Türkiye, 2021 (or most recent data available)

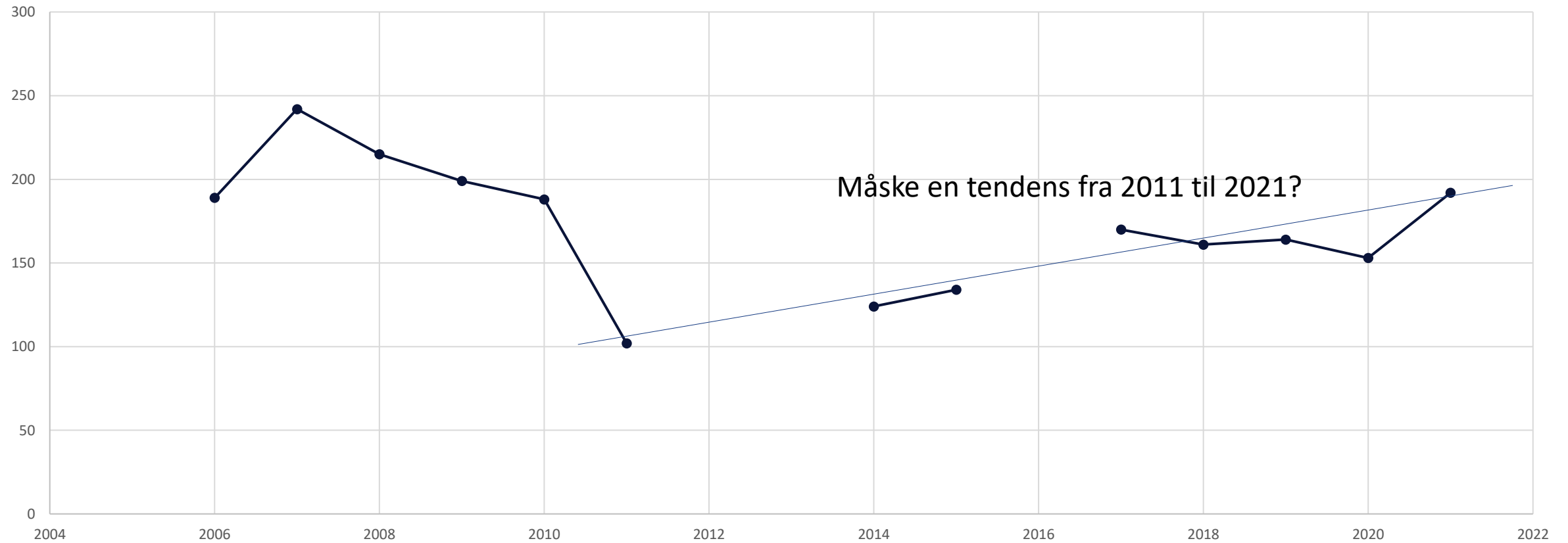

STORE FORBEHOLD

- Dødsfald defineres forskelligt i forskellige lande
- Dødsfald kan blive defineret forskelligt over tid
- Forskel på dødsfald i Europa (96% af stofrelaterede dødsfald i Danmark skyldes opioider)

ANTAL NYHENVENDELSER MED OPIOIDER I DANMARK (EMCDDA)

FORBEHOLD OM NYHENVENDELSER

- Kun behandlingssystemet for stofmisbrugere (Servicelovens § 101)
- Ikke eksempelvis tilbud til familier og unge, som falder under andre paragraffer
- Huller (2012-13 og 2016)
- **Mangler at opdele på alder!**

BEMÆRKNINGER...

- Dødsfald forårsaget af narkotika er stabile i Danmark, måske faldende
- Få dødsfald sker blandt unge under 30 år
- Stigning i nyhenvendelser siden 2011?
- Et meget lille antal ankommer i behandling (cirka 200/cirka 6 millioner)

SPØRGSMÅL...

Er opioiderne usynlige udenfor behandlingstilbuddene?

Eksempelvis ungetilbud, familietilbud

Risikerer vi at udrulle et stort, nationalt tilbud på basis af lokale problemer?

SÅ ER DET TID TIL SPØRGSMÅL TIL CRF...

PSYKOLOGISK INSTITUT
AARHUS UNIVERSITET

FOLKETINGETS RETSUDVALGS HØRING
3. APRIL 2024

MORTEN HESSE
LEKTOR

CENTER FOR RUSMIDDELFORSKNING
AARHUS UNIVERSITET

FOLKETINGET

Åben høring om opioidider

Retsudvalget

3. april 2024, 1-133 Christiansborg

FOLKETINGET

Christina Ekmann

Misbrugsterapeut, Omega Behandlingstilbud,
Greve Kommune

Åben høring om opioider
Retsudvalget

Oplæg om opioider De kommunale tilbud

Misbrugsterapeut Christina Ekmann

Erfaringer fra Omega

Omega er et tilbud til unge i alderen 13-17 år.

Omega har 2 ansatte – hver på 21 timer.

Omega varetager samtaler om misbrug – samt undervisning af 8. Klasser og andre uddannelsesinstitutioner.

Omega er et § 52 tilbud – herudover kan unge komme uden en børne- og ungerådgiver til et samtaleforløb.

Unge som selv henvender sig har 3 anonyme samtaler – så skal forældre inddrages i forløbet

Erfaringer fra Omega – Udvikling i antallet af henvendelser

Første indskrevet i sensommer 2022

Fra sensommer 2022 til marts 2024:

11 indskrevet med forbrug af opioider – heraf 3 afhængige.

20 anonyme samtaleforløb

Undersøgelse i klasse på uddannelsesinstitution med 61 elever – 12 elever havde prøvet opioider.

Kahoot-undersøgelse i 8 klasse – 1-2 elever svarer, at de har prøvet opioider.

Erfaringer fra de unge

Brugen af opioider startede i 2019-2020

Opioider er ved at erstatte brugen af hash

- Bruges til at slappe af, når man skal se en film/spille med venner
- Bruges til at regulere en kokain-rus
- Bruges til at slippe tanker og bekymringer
- Bruges når man skal være social
- Bruges når man har brug for ro/sove

Opioider er medicin – ikke et rusmiddel

Man er ikke misbruger, når man tager opioider

Tilgængeligheden – Snapchat mm

Billigt

Som med andre stoffer er der opioider, som de unge helst vil have fx Tramadol 200 mg Santeria

Den nye bruger

Årsagerne

Vælge uddannelsesretning, vælge køn, passe ind i vennekredsen, adskillelse fra forældre, mere ansvar, psykisk diagnose.....

I udskolingen har mange deres debut med alkohol/stoffer

Alkohol/stoffer bliver en måde at dulme ovenstående vanskeligheder

Opioider er tilgængelige, billige – og man er ikke misbruger.

Det er normalt at tage medicin, når man har det dårligt.

Udfordringer i de kommunale behandlingsforløb

Når de unge er under 18 år skal forældre inddrages

Det har været svært at få lægelig behandling for unge under 18 år.

Når et § 52-forløb ikke er tilstrækkeligt – og den unge skal videre i et § 101-forløb - skal der laves en underretning med henblik på behandling. Svært at skulle tilvælge, når man fx går i gymnasie.

Mangler tværfaglighed/samarbejde, da mange kommunale tilbud for unge under 18 år - er meget små

Svær aldersgruppe – mangler viden om konsekvenser, men tror også at de er udødelige.

Nyeste trends blandt unge på baggrund af ovenstående

Udtrapning på egen hånd med med Tramadol Krka 50 mg.

FOLKETINGET

Åben høring om opioidider

Retsudvalget

3. april 2024, 1-133 Christiansborg

FOLKETINGET

Eske Kvanner Aasvang

Overlæge på Rigshospitalet og professor i
anæstesiologi på Københavns Universitet

Åben høring om opioider
Retsudvalget

Høring – Retsudvalget 03. april 2023

Receptordinerede opioider - Lægernes og sundhedsmyndighedernes rolle

Eske Kvanner Aasvang

overlæge, dr. Med., Rigshospitalet

professor i anæstesiologi ved Københavns Universitet

eske.kvanner.aasvang.01@regionh.dk

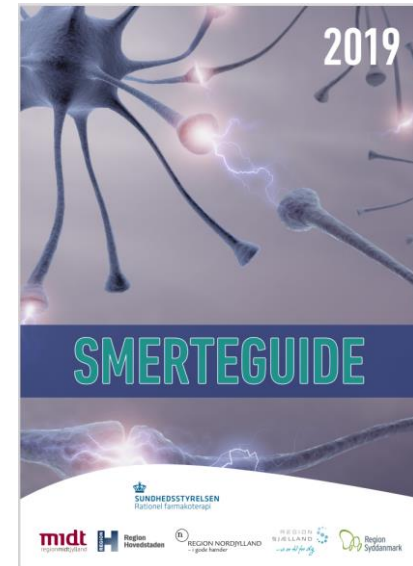
<https://www.linkedin.com/in/eske-kvanner-aasvang>

Interessekonflikter

- Rådgiver firmaerne GeneEdit og Concentric
- Har holdt foredrag for Grunenthal
- Har grundlagt WARD-projektet der overvåger patienter inde- og udenfor hospital.
  - Fra WARD er der dannet et firma WARD24/7 der skal forfølge kommercialisering.
  - Der er ansøgt om et patent EP 21184712.4 and EP 21205557.8”.
- Ingen af ovenstående påvirker denne præsentation

- Professor i anæstesi med mangeårig interesse og fokus på smertebehandling
- Formand for lægemiddelstyrelsens vejledning om opfølgning af behandling med opioider

Opioider udskrives alene af læger - vejledt af SST

- Rekommendationer/vejledninger
  - Nationale (SST)
    - Opfølgning af opioid behandling v non-maligne smerter
    - Akutte muskulo-skelette smerter
  - Regionale
  - Lokale (medicinske selskaber)

- Den enkelte læges/kliniks forbrug overvåges og auditeres af SST

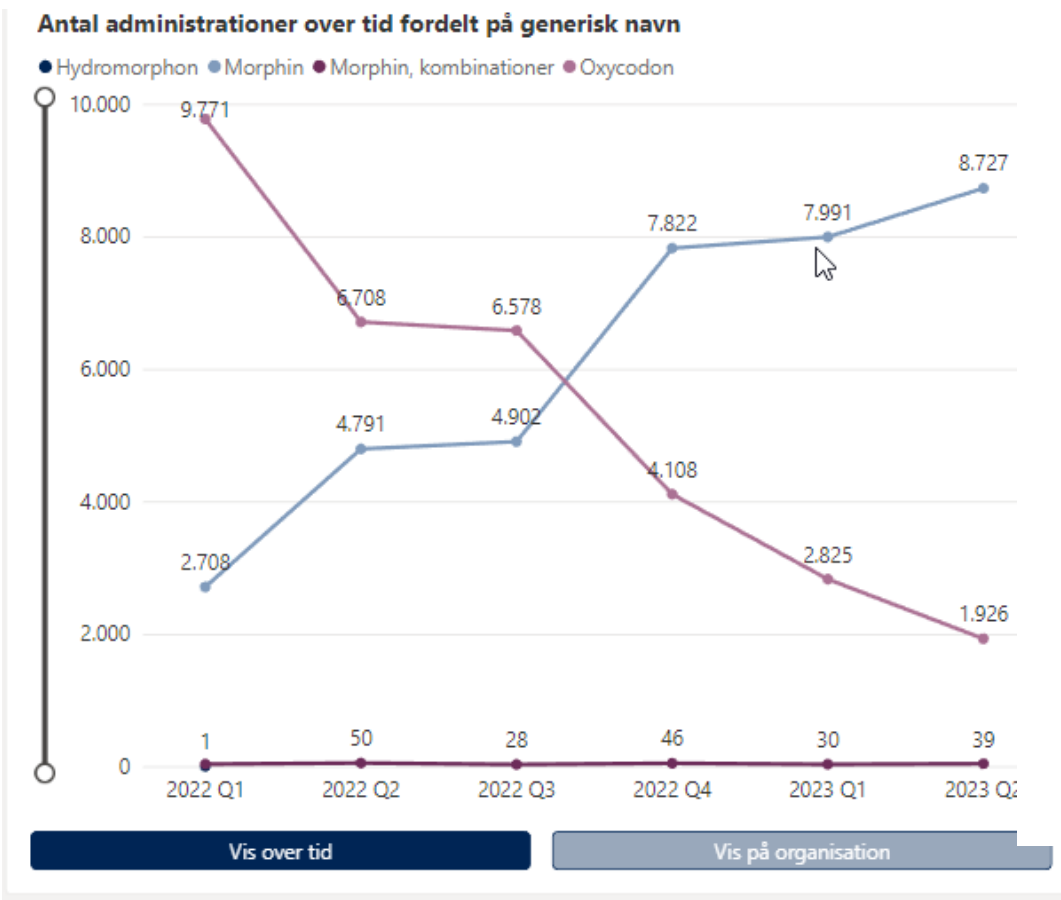
Danmark et af verdens førende lande i smertebehandling

- Fokus på mindsket opioid forbrug i >30 år
- Brug af andre lægemidler end opioid og i kombination om muligt
- Dansk sundhedspersonale følger SSTs anbefalinger og opnår resultater

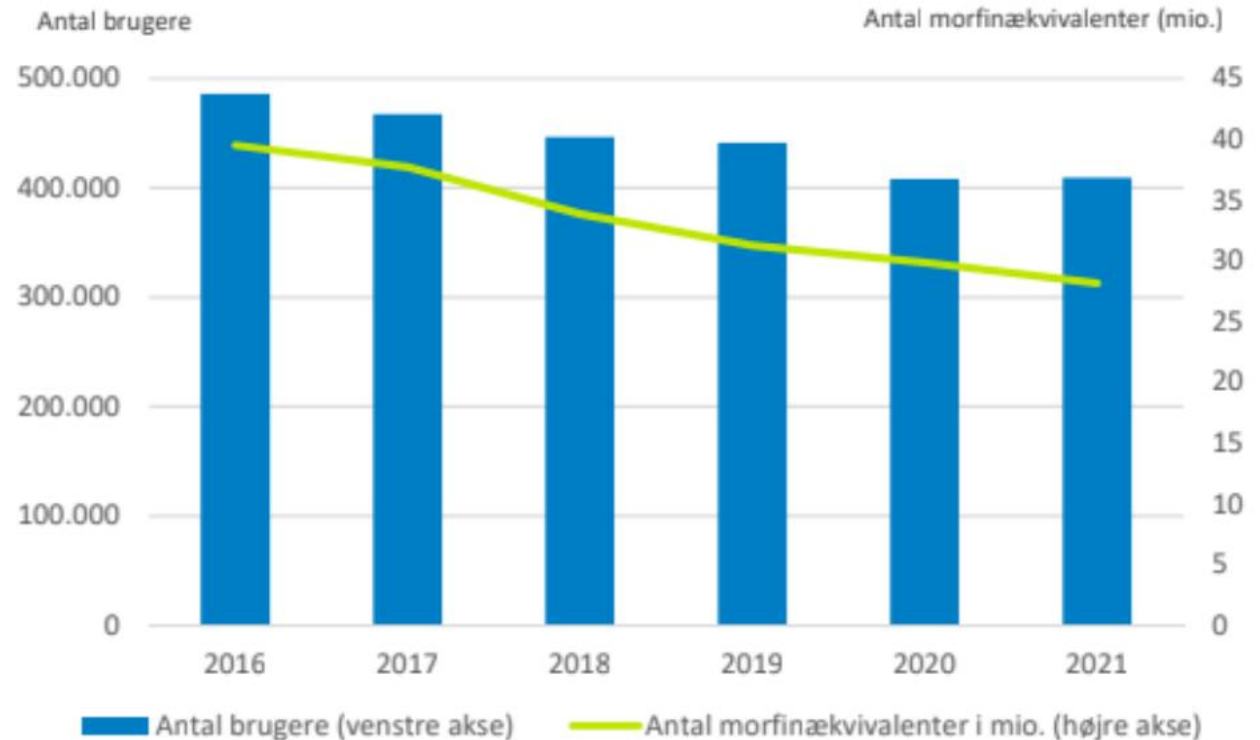
Nationale og lokale eksempler

Eksempel: Hvidovre ortopædkirurgisk afdeling

Sundhedsdatastyrelsen, 7 febr. 2023

Stort fald i oxycodon, men tilsvarende stigning i morfin

Ca 410.000 Danskere indløser recept på opioid årligt
Ca 150.000 kroniske opioidbrugere
Dvs ca 260.000 andre patienter udsættes for opioid årligt

Opioider set fra en sundhedspersons vinkel

Gavn

Effektiv smertelindrende
ved stærke akutte smerter

- Operationer
- Mobilitet
- Gavn hos enkelte kroniske smertepatienter
- **Uden effektiv (opioid) smertebehandling ville vi ikke have et sundhedsvæsen**

Skade

Nedsat vejrtrækning (død)

Afhængighed (fysisk og psykisk)

Fald

Kognition (arbejdsevne)

Søvn

Mave-tarm funktion

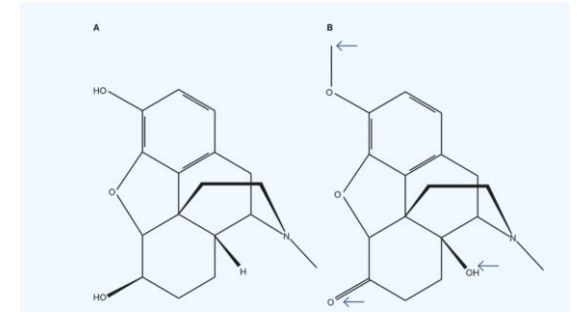
Urinveje

Hud

Etc...

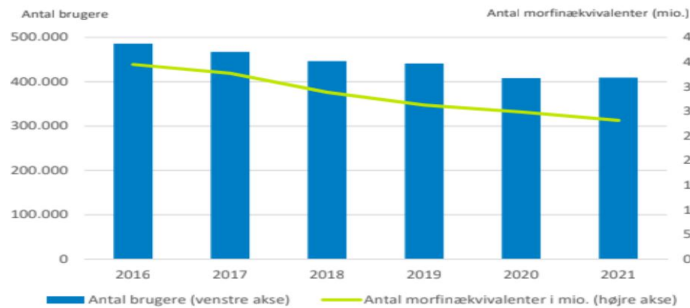
Oxycodon vs andre opioider

- De fleste anvendte opioider udskilles gennem nyrerne
- Oxycodon udskilles også gennem leveren
- Alle andre påståede fordele ved oxynorm er ikke begrundede (mindre kvalme, afhængighed (!) etc.)
- Muligvis hyppigere respirationsdepression end morfin
- Øget afhængighedsudvikling
- Oxycodon har dog en plads i sundhedsvæsenet som alternativ til morfin ved den nyresyge patient

Primum non Nocere – først og fremmest, gør ikke skade

Hvordan lægelige behandlinger kan bidrage til opioid misbrug

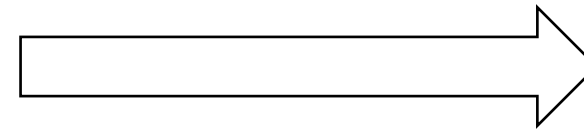
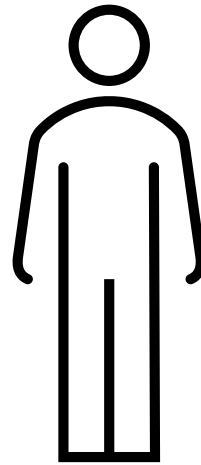

Opioider udskrevet til nye brugere 2021
ca. 260.000 patienter
Opioider udskrevet til kroniske brugere
ca. 150.000 patienter

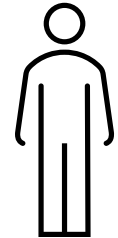
Hvad sker der med medicinen der udskrives i Danmark:

- Hvor meget bliver brugt af patienterne?
- Hvor meget bliver til overs (70% i US)?
- Hvor meget ligger der i danske hjem?
- Hvor meget bruges af pårørende?
- Hvor meget ender på gaden?

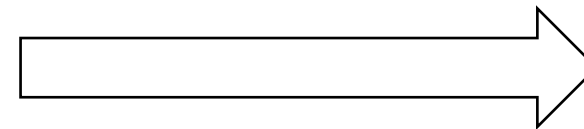
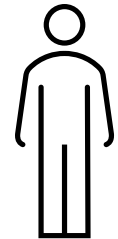
patient

Pårørende ?

Andre?
-illegalt

- Hvis vi antager at 50% af opioid udskrives til nye patienter og 50% ikke bruges:
- Så er der hvert år svt. til 1.5 mio. 5 mg morfintbl. i danske hjem

Contalgin 5 mg er i restordre

Contalgin 5 mg er i restordre.

Den regionale udleveringstilladelse dækker over:

- MST Continus "Napp Pharmaceuticals", depottabletter 5 mg.

En kopi af udleveringstilladelsen er sendt til de

Tilskud	Udlevering	Disp.form og styrke	Vnr.	Pakning	Pris	Pris enh.	Pris DDD.
•	(AP4)	Depottabletter 5 mg (kan dosisdisp.) Contalgin	563502	100 stk. (blister)	112,85	1,13	22,57
•	(AP4)	Depottabletter 10 mg (kan dosisdisp.) Contalgin	466086	25 stk.	105,25	4,21	42,10
•	(AP4)	Depottabletter 10 mg (kan dosisdisp.) Contalgin	466094	100 stk.	236,30	2,36	23,63
•	(AP4)	Depottabletter 30 mg (kan dosisdisp.) Contalgin	466169	25 stk.	170,15	6,81	22,69
•	(AP4)	Depottabletter 30 mg (kan dosisdisp.) Contalgin	466219	100 stk.	115,25	1,15	3,84
•	(AP4)	Depottabletter 60 mg (kan dosisdisp.) Contalgin	055277	100 stk.	123,10	1,23	2,05
•	(AP4)	Depottabletter 100 mg (kan dosisdisp.) Contalgin	466680	25 stk.	425,85	17,03	17,03
•	(AP4)	Depottabletter 100 mg (kan dosisdisp.) Contalgin	085068	100 stk.	796,40	7,96	7,96
•	(AP4)	Depottabletter 200 mg (kan dosisdisp.) Contalgin	443358	90 stk. (blister)	2.468,00	27,42	13,71
•	(AP4)	Depotkapsler 30 mg (kan dosisdisp.)	433292	28 stk. (blister)	187,70	6,70	22,25

Udfordring – ordination vs. pakkestørrelser

- De fleste (90%) af ordinationer er på 5-10 mg og med behov for 5-20 stk.
- Når der er restordre (som nu) kan man kun udskrive 100 stk.
  - Og det må ikke ompakkes af apoteket til mindre antal
  - Og det må ikke genanvendes ved tilbagelevering (økologi)
- Hvorfor fås Oxynorm 5 mg kun i ≥ 28 stk?
- Etc.

Tilskud	Udlevering	Disp.form og styrke	Vnr.	Pakning	Pris	Pris enh.	Pris DDD.
⊗	(AP4)	Smeltetabletter 5 mg OxyNorm Dispersa	093016	28 stk. (blister)	79,25	2,83	42,45
⊗	(AP4)	Smeltetabletter 10 mg OxyNorm Dispersa	093027	28 stk. (blister)	162,20	5,79	43,45
⊗	(AP4)	Smeltetabletter 20 mg OxyNorm Dispersa	093038	28 stk. (blister)	299,50	10,70	40,11
•	(AP4)	Hårde kapsler 5 mg (kan dosisdisp.) OxyNorm	005635	28 stk. (blister)	41,15	1,47	22,04
•	(AP4)	Hårde kapsler 5 mg (kan dosisdisp.) OxyNorm	005685	98 stk. (blister)	72,70	0,74	11,13
•	(AP4)	Hårde kapsler 10 mg (kan dosisdisp.) OxyNorm	005700	28 stk. (blister)	198,70	7,10	53,23
•	(AP4)	Hårde kapsler 10 mg (kan dosisdisp.) OxyNorm	005711	98 stk. (blister)	327,50	3,34	25,06
•	(AP4)	Hårde kapsler 20 mg (kan dosisdisp.) OxyNorm	005733	98 stk. (blister)	366,60	3,74	14,03
⊗	(AP4)	Oral opløsning 1 mg/ml OxyNorm	003493	250 ml	150,95	0,60	45,29
⊗	(AP4)	Oral opløsning 10 mg/ml OxyNorm	003593	120 ml	653,90	5,45	40,87
⊗	(AP4)	Oral opløsning 10 mg/ml (2care4) OxyNorm	112676	120 ml	652,50	5,44	40,78

Forslag

- Afdæk receptpligtige opioiders rolle i Dansk misbrugskontekst svt. USA
  - Hvad bruges der i forhold til hvad der er udskrevet?
  - Hvad sker der med det der ikke bruges?
- Uddan patienter og pårørende i:
  - Tilbagelevering/destruktion af ubrugt medicin
  - Personligt ordineret medicin deles ikke
- Tilpas doseringsmuligheder til behov
  - Tillad ompakning af medicin på apotek til mindre antal
  - Forlang mindre pakkestørrelser (oxycodon, morfin etc.)

Mange tak for opmærksomheden

Eske Kvanner Aasvang

eske.kvanner.aasvang.01@regionh.dk

<https://www.linkedin.com/in/eske-kvanner-aasvang>

Opioids Aware

Best Professional Practice	Understanding Pain & Medicines for Pain	Clinical Use of Opioids	A structured approach to opioid prescribing	Opioids & addiction	Information for patients	Other medicines
Good practice in prescribing	About pain	Opioids & acute pain management	Patient assessment	Terminology & prevalence	About pain for patients	Ketamine
Controlled drugs & the law	Challenges of long term pain management	Opioids for pain management in palliative care	Type of pain & timing of therapy	Diagnosis, identification & risk populations	Thinking about opioid treatment for pain	
Opioids and Driving	Assessment of long term pain	Opioids for long term pain	The opioid trial	Treatment & prevention	Taking opioids for pain	
Writing opioid prescriptions	The role of medications in pain management	Side effects of opioids	Long term prescribing	Patients with substance misuse		
Record keeping	A stepped approach to pain prescribing	Long-term harms of opioids	Tapering & stopping	Substance misuse: acute pain management		
Improving patient safety & minimising harms	Patient context	Current UK data on opioid misuse	Dose equivalents & changing opioids	Substance misuse: chronic pain management		
Reporting adverse effects			Checklist for prescribers	Substance misuse: pain management in palliative care		
Non-medical prescribing				Pain emerging when methadone for OST is tapered		
Pharmacists & safe opioid prescribing						

FOLKETINGET

Åben høring om opioidider

Retsudvalget

3. april 2024, 1-133 Christiansborg